

HUN "CRO-NEWS"

HRVATSKA UDRUGA NOVINARA "CRO-NEWS"

Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
tel: 024/553-355, e-mail: cronews05@gmail.com

MANJINSKI MEDIJI - DANAS I SUTRA *unaprijeđenje profesionalnih standarda manjinskih medija*

Evaluacija projekta:

Prije održavanja seminara o polazaju manjinskih medija i kvaliteti manjinskog informiranja pod nazivom **Manjinski mediji, danas i sutra**, putem tiskanog medija „Hrvatska riječ“, zatim radijskih i televizijskih emisija najavljivane su aktivnosti na seminaru. Na koncu projektnih aktivnosti, nositelji projekta su organizirali seminar namenjen uposlenima u redakcijama i uredništvima medija koji proizvode manjinske medijske sadržaje.

- U prilogu Program seminara i rezultati evaluacije.
- U prilogu tekstovi i snimke.

Seminar: MANJINSKI MEDIJI DANAS I SUTRA

Umjesto prikaza pojedinačnih predavanja svakog od referanata na seminaru, smatrali smo oportunistički zajedničke niti s predavanja u svezi položaja manjinskog informiranja u recentnoj prošlosti i danas, s prijedlogom mjera kojima bi se jačao ovaj bitan segment informiranja. Pored toga, urađene su SWOT analize, kao mogući predložak za strateške odrednice manjinskog informiranja.

Polazište

Pravo na informiranje na maternjem jeziku štiti se i podupire Ustavom i zakonom kao jedno od temeljnih prava manjina. Od toga kako su manjinska prava, pa time i pravo na informiranje na jezicima manjina, normativno uređeni, ali prije svega, na koji način se ostvaruje pravni okvir, ovisi spremnost i mogućnost građana u manjinskom položaju da se integriraju u društvo, što doprinosi stabilnosti, odnosno društvenoj koheziji.

Pravo na informiranje na jezicima nacionalnih manjina značajno je za očuvanje i razvoj etničkog i kulturnog identiteta. Postojanje manjinskih medija je važno i iz ugla kompetencije. Što je veća informativna ponuda to je vjerovatniji racionalni izbor korisnika informacija.

Manjinski mediji pored informativne, nacionalnoidentitetske, nacionalnokulturne misije imaju i kultunoprosvjetnu ulogu.

Ostvarivanje prava na informiranje nacionalnih manjina

Pravo na informiranje na maternjem jeziku ostvaruje se:

- kad postoje mediji ili medijski sadržaji i na manjinskim jezicima, posebice ako su ti mediji neovisni od vlasti, političkih stranaka, poslovne elite i ako vode uređivačku politiku neovisno od osobnih, političkih ili poslovnih interesa svojih osnivača ili financijera.
- informiranje na manjinskom jeziku, osobito kod brojčano malih manjina ne mora podrazumijevati postojanje manjinskog medija, jer se manjine mogu informirati i preko javnog servisa i drugih medija, koji informiranje jednim dijelom obavljaju i na jezicima manjina.

Predmet analize - tri stuba manjinskog informiranja

Prikaz položaja manjinskog informiranja obuhvatio je odnos vlasti, a potom nacionalnih savjeta nacionalnih manjina na položaj manjinske medijske produkcije, kvalitete i objektivnosti manjinskih medija, kao i profesionalni status i obučenost, kao i materijalni položaj novinara koji proizvode vijesti na manjinskim jezicima.

Budućim zakonskim rješenjima i praktično političkim dokumentima vlade, kojim se uređuju javno informiranje i mediji, kao i status, prava i obaveze nacionalnih savjeta nacionalnih manjina, trebalo bi odrediti ulogu predstavničkih tijela nacionalnih manjina i njihove egzekutive u sva tri bitna segmenta manjinskog informiranja, javnim medijskim servisima, manjinskim medijima kojima su osnivači savjeti nacionalnih manjina i medijima koji informiraju građane na lokalnoj i regionalnoj razini.

Ciljevi

Ciljevi analize statusa manjinskog informiranja i medija, odnosno evaluacije projekta Manjinski mediji danas i sutra, je sagledavanje problema s kojima se suočava manjinsko informiranje u Srbiji i prijedlog optimalnog opsega informativnih sadržaja i efikasnih i efektivnih medijskih platformi za manjinsko i višejezično informiranje na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

Analizirane su dosadašnje promjene i najave novih rješenja u medijskom zakonodavstvu i praktičnoj politici u sustavu javnog informiranja, te njihov utjecaj na položaj i perspektive medija.

Regulativa i rezultati

Politika zakonske zaštite prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji na visokoj je razini, čija implementacija ovisi od primjene domaćeg zakonodavstva i međunarodno preuzetih obveza države. Dosadašnje reforme sistema javnog informiranja, od početka dvijetisućitih, sprovedene u vjeri da će tržišni mehanizmi, uz mjere finansijski ograničene državne pomoći, rezultirati većom samostalnošću, posljedično i objektivnošću medija nisu dale očekivani rezultat. Razlog tome su latentne ekonomske krize kroz koju srpsko društvo prolazi, te objektivno relativno mali poslovni prihodi medija na ograničenom medijskom tržištu. Regulatorni okvir nakon donošenja važećeg zakona u oblasti javnog informiranja, značajno je smanjio lepezu

izvora državne pomoći medijima, a najave iz teksta nacarta medijske strategije, slute na moguću promjenu modela i opsega financiranja listova kojima su osnivači savjeti nacionalnih manjina. Medijski javni servisi u velikoj mjeri ovise o novcu iz državnog proračuna jer malo izdvajanje za pristojbu, kao i vlastiti komercijalni prihodi nisu dostatni za pokriće svih potreba republičkog i pokrajinskog medijskog javnog servisa.

Manjinski tiskani mediji kojima su osnivači savjeti nacionalnih manjina potpuno ovise o državnom novcu, zbog ograničenog broja čitatelja i neatraktivnosti za potencijalne oglašivače.

Nakon završetka vlasničke transformacije i digitalizacije televizijskog signala, značajno je smanjen broj lokalnih medija, a preostali oslabljeni lokalni i regionalni elektronski mediji, uglavnom su ostali bez programa na jezicima nacionalnih manjina, što nepovoljno utječe ostvarivanje prava na informiranje na maternjem jeziku građana koji su manjinskom položaju.

Primjena zakona, praktične politike u domeni javnog informiranja

Iako je zakonska zaštita prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji općenito na visokoj razini, to ne znači kako se ona ne bi trebala mijenjati, sukladno promjenama kroz koje društvo prolazi ili su ovisnosti od tehničkih inovacija u medijskoj sferi. Tijekom novog definiranja magistralnih pravaca politike u sferi informiranja, neophodna je djelimična izmjena, a potom puna i djelotvorna implementacija domaćeg zakonodavstva, koja podrazumijeva i obveze koje je Republika Srbija preuzela potpisivanjem i ratifikacijom međunarodnih sporazuma.

Položaj manjina u praksi ovisi o tomu jeli manjina većinom živi u Vojvodini ili ostatku Srbije. Vlasti u AP Vojvodini subvencioniraju medije kojima su osnivači savjeti nacionalnih manjina, dok u ostatku Srbije to ne čine. Dok se politika potpore informiranju nacionalnih manjina u AP Vojvodini razvijala, pa su pored starih manjinskih zajednica (mađarska, slovačka, rumunska i rusinska) u režim subvencioniranja medijskih kuća kojima su osnivači savjeti nacionalnih manjina uvrštene i nove manjine (hrvatska, ukrajinska, bunjevačka i makedonska) u ostatku Srbije su donošene odluke koje su dovele do gašenja postojećih manjinskih medija ili medijskih sadržaja bugarske nacionalne manjine, a pri tom su propala i nastojanja da se etabliraju medijske kuće na romskom, bosanskom i albanskom jeziku.

Gospodarska kriza – minorni poslovni rezultati

Mediji su danas u krizi, osobito tisak, te svo lokalno, a napose regionalno informiranje neovisno o tradicionalnoj medijskoj platformi (tisak, radio i televizija). U nedostatku vlastitog novca, uz limitiranu državnu pomoć, izdavači medija sve se više okreću novim platformama, prije svega internet prezentacijama i neovisnim radijskim i televizijskim produkcijama.

Poteškoće i mogući nepovoljni ishodi - Izostanak jasne poruke republičke vlade kojim pravcem bi se trebao razvijati sustav javnog informiranja i sukladno tome što mediji mogu očekivati u budućnosti

Odugovlačenje s donošenjem medijske strategije, koje traje više od tri godine, umjesto jasne poruke republičke vlade u kojemu pravcu bi se trebalo razvijati medijsko zakonodavstvo, a time i

cijela medijska sfera, pridonijelo je daljnoj konfuziji što onemogućava ozbiljno strateško planiranje razvoja informiranja i na manjinskim medijima. Ne vidi se budući okvir djelovanja, kao niti naznake izmjena medijskog zakonodavstva koje bi za posljedicu imale poboljšanje položaja manjinskih medija i medija koji dijelom informiraju javnost na manjinskim jezicima, odnosno manjinskog javnog informiranja. Stoga ćemo se prilikom evaluacije odgovora koje smo nastojali dobiti tijekom priprema i održavanja seminara, držati važeće regulative, praktičnih politika i uobičajenih rješenja u realizaciji prava na informiranje na jezicima manjina, svjesni opasnosti da radimo zaludan posao, ako buduća rješenja budu dijametralno različita od dosadašnje prakse ili onih mjera koje manjinske elite, uposleni u manjinskim medijima ili korisnici manjinskih medijskih sadržaja drže optimalnim.

PREPORUKE

Zakoni:

Izmjena zakona o javnim medijskim servisima

Država mora pronaći mehanizme sigurne naplate pristojbe za javni servis. Nužno je ustanoviti optimalan iznos sredstava koji bi poticao od pristojbi za usluge koje vrše javni servisi, radi sigurnog i od vlasti neovisnog funkcioniranja javnih servisa.

Nužna je izmjena Zakona kojom bi se utvrdio postotak od naknade za javne servise, namijenjen regionalnim televizijama i lokalnim radio stanicama za programske sadržaje kojima se ostvaruje javni interes, informiranjem javnosti o najvažnijim političkim, društvenim i ekonomskim događanjima i procesima na razini lokalne samouprave. Mediji koji bi supstituirali javni servis na lokalnu, moraju ispunjavati tehničke, kadrovske i programske uvjete koji su pretpostavljeni za medijske javne servise.

Izmjena Zakona o javnom informiranju i medijima

Financiranje medija kojima su osnivači nacionalni savjeti, nedovoljno je uređeno Zakonom o javnom informisanju i medijima, koji sam način financiranja utvrđuje upućujućom normom na Zakon o nacionalnim savjetima nacionalnih manjina. Bilo bi oportuno modalitete financiranja tih medija utvrditi sistemskim zakonom u oblasti javnog informiranja.

Nužno je utvrditi sigurnu, dostatnu i kontinuiranu podršku lokalnim i regionalnim medijima. Razvoj medijskog pluralizma i raznovrsnosti medijskih sadržaja može se osigurati utvrđivanjem postotka koji lokalne samouprave moraju osigurati za potrebe informiranja na vlastitom teritoriju za radijske programe, i za teritorij više lokalnih samouprava za terestrijalne televizije koje su po prostiranju digitalnog signala praktično sve regionalne.

Trebalo bi predvidjeti mogućnost potpisivanja ugovora, u obliku javno privatnog partnerstva, između lokalne samouprave za radio ili više lokalnih samouprava za televiziju i nakladnika od posebnog značaja za ostvarivanje javnog interesa. Model javno privatnog partnerstva posebice je moguć u onim sredinama, u kojima vlasnička pretvorba nije uspjela, a lokalnoj samoupravi je ostao proctor i tehnika u vlasništvu.

Natječaji, odnosno projektno financiranje medija, kako je definirano Zakonom o javnom informisanju i medijima treba biti namenjeno za specijalizirane emisije ili rubrike koje se bave pravima nacionalnih manjina, zdravljem, ekologijom, kulturom i drugim temama koje su definirane kao javni interes.

Praktična politika:

Manjinski mediji u Srbiji imaju veliku šansu biti afirmativan čimbenik u procesu pridruživanja Srbije Europskoj Uniji, pod uvjetom da buduća rješenja ne budu donošena na prečac ili kao rezultat partikularnih dogovora najviših predstavnika države sa predstavnicima pojedinih nacionalnih manjina. Iako postoji jedinstven pravni režim zaštite, u Srbiji ne postoji jedinstvena i konzistentna politika o pitanjima u svezi sa nacionalnim manjinama.

Nedefinirana uloga nacionalnih savjeta nacionalnih manjina, formalno niti zastupnička tijela neteritorijalne kulturne autonomije manjina, niti *vladine nevladine organizacije*, po ovlaćenjima čas jedno, čas drugo, a po načinu financiranja niti jedno niti drugo, ima za posljedicu nepotrebnu politizaciju pitanja koja su od primarnog značaja za nacionalne manjine, ali i za društvenu koheziju općenito.

Nastojanju pojedinih struktura da imaju kontrolu nad medijskim prostorom, pridružuju se vodeći autoriteti u manjinskim strankama i nacionalnim savjetima, napose brojčano velikih i utjecajnih nacionalnih manjina, nastojeći da imaju potpunu kontrolu nad manjinskim informiranjem.

Princip ravnopravnosti svih manjinskih zajednica koji se reflektira kroz jedinstven pravni režim i institucijska rješenja, ne znači i jednoobraznost u načinu na koji se potiče informiranje manjina s obzirom na njihovu veličinu, disperziranost i navike praćenja različitih medijskih platformi. Stoga je nužno pronaći modele financiranja manjinskih medija koji će biti najoptimalniji s aspekta racionalnosti, ekonomičnosti i efikasnosti.

Uloga javnih medijskih servisa

Mišljenja smo da su nužne izmjene zakona, kojima se regulira izravna državna pomoć i parafiskalni prihodi namjenjeni medijima, s ciljem da se utvrdi optimalna razina financiranja javnih medijskih servisa i medija koji bi trebali substituirati javni servis na lokalnu.

Republički medijski javni servis RTS. bi morao utemeljiti redakcije ili uredništva na jezicima nacionalnih manjina, za manjine koje su skoncentrirane u središnjoj Srbiji ili su disperzirane na teritoriju cijele države, na primjer Roma. Pritom se mogu iskoristiti prednosti koje pruža distribucija digitalnog signala, zahvaljujući kojoj je moguće istovremeno prikazivati različite emisije namenjene Vlasima u istočnim dijelovima Srbije, Bugarima na jugoistoku, Albancima na jugu, Bošnjacima na jugozapadu Srbije, te Romima diljem Srbije.

SWOT analiza za javne servise

Snaga	Dostatna sredstva od pristojbe i komercijalni prihoda, bez sredstava iz proračuna javne vlasti pridonijeli bi jačanju financijske neovisnosti, a samim tim i objektivnosti javnih servisa. Osnivanjem manjinskih uredništava na republičkom javnom servisu, sve bi se respektabilne manjine u državi našle u jednakom položaju
Slabosti	Nedostatak spremnosti poslovnih struktura javnih servisa za bilo kakvom promjenom statusa ili modela financiranja. Nepostojanje obučenog kadra, te relativno mala primanja novinara i ostalih medijskih stručnjaka. Nedovoljan broj kanala kojim bi se pokrile sve potrebe definirane Zakonom glede ipunjenja javnog interesa, pa i u pogledu informiranja nacionalnih manjina
Prilike	Jačanje medijskih servisa značajno bi umanjilo utjecaj koji imaju komercijalni emiteri u kreiranju politike, najčešće sukladno potrebama vlastitih financijera. Jačanje kulturne misije javnih servisa
Prijetnje	Moguće nastojanje vlasti za kontrolom javnih medijskih servisa najlakše se postiže financijskom ovisnošću o državnom proračunu, ili zakonskim rješenjima kojima se uskraćuju komercijalni prihodi. Nepostojanje navike, odnosno kontinuiteta podrške manjinama u dijelovima države, koja se pravda apsolutnom jednakošću građana, osporavanjem afirmativne akcije, kao diskriminacije većine u odnosu na manjinu.

Mediji kojima su osnivači nacionalni savjeti

Važno je utemeljiti jedinstven i konzistentan način sufinanciranja medija kojima su osnivači savjeti nacionalnih manjina.

Pozitivna praksa subvencionisanja medijskih kuća nacionalnih manjina u AP Vojvodini, morala bi se provoditi i u ostatku Srbije.

Kako bi medijski proizvodi koje proizvode izdavači medija kojima su osnivači nacionalni savjeti nacionalnih manjina bili dostupni što većem broju korisnika, važno je obučiti uposlenike u primjeni tehničkih inovacija, unaprijediti internet izdanja tih medija, a u onim medijima kojima se raspoređuju relativno visoki iznosi sredstava bilo bi poželjno da se dio novca usmjeri k proizvodnji radijskih i televizijskih emisija koje su namenjene građanima u manjinskom položaju na lokalnu.

SWOT analiza za listove kojima su osnivači nacionalni savjeti nacionalnih manjina

Snaga	Osnivanjem manjinskih listova koji se subvencioniraju od strane javne vlasti, sve bi se zainteresirane manjine u državi našle u jednakom položaju. Uvođenjem novih medijskih platformi, kao i suradnjom s neovisnim produkcijama povećao bi se broj korisnika medijskih usluga.
Slabosti	Kod brojčano malih manjina, ili onih manjina kod kojih potencijalni korisnici nemaju naviku čitanja manjinskih novina, informativni sadržaji bi mogli biti zamijenjeni folklorom ili trivijalnim temama. Nedovoljan broj obučenih novinara.
Prilike	Mogućnost za neke manjine da imaju bar jedan medij koji se kontinuirano obraća ciljnoj grupi. Jačanje medijskih potencijal manjinskog informiranja, kao i njegovo osuvremenjavanje sukladno potrebama obrazovanja i mlađe manjinske populacije.
Prijetnje	Nastojanje političke elite nacionalnih manjina, ali i organa javne vlasti kao financijera za kontrolu medijskih sadržaja. Relativno slab materijalni i profesionalni status uposlenika, može za posljedicu imati odlazak kvalificirane radne snage.

Lokalni mediji koji informiraju javnost na manjinskim jezicima

Lokalne samouprave bi trebale izdvajati određen postotak za sufinanciranje medija s ciljem poticanja medijskog pluralizma i raznovrsnosti medijskih sadržaja, posebno medija nevladinih udruga.

Lokalne samouprave bi trebale poticati i financijski pomagati osnivanje medija nevladinih udruga, kao komunitarnih medija, odnosno medija lokalne zajednice. Mislimo da je spomenuti model osobito dobar za radijske programe, gdje bi učešće u osnivanju izdavača u nacionalno mješovitim sredinama mogli imati i savjeti nacionalnih manjina. Naravno, zalažemo se za transparentnu raspodjelu sredstava za medijske projekte od javnog interesa, a odluku o dodjeli sredstava trebali bi predlagati medijski stručnjaci, zaštitnici građana, sveučilišni profesori, umjetnici, predstavnici civilnog sektora, koji će biti neovisni od politike ili organa uprave.

Mjerama afirmativne akcije, prvenstveno kroz raspisivanje posebnih konkursa organi javne uprave zaduženi za informiranje bi trebali poticati interkulturalne projekte kojima se pored poticanja multilingvalnosti i multikulturalnosti kao fakticeta, potiče i interkulturalni dijalog kao model boljeg uzajamnog razumijevanja različitih nacionalnih zajednica.

SWOT analiza za potporu lokalnim medijima koji informiraju javnost i na manjinskim jezicima

Snaga	Mediji civilnog sektora mogli bi ojačati svijest o pravima građana, posljedično i o pravima nacionalnih manjina. Bolje međusobno razumijevanje različitih etničkih skupina na lokalnoj razini.
Slabosti	Nedovoljan broj novinara u malim lokalnim sredinama. Mali proračuni u malim sredinama, dodatno bi se opteretili izdvajanjima za informiranje.
Prilike	Pružanje mogućnosti manjinama u sredinama koje imaju građane u manjinskom položaju da artikuliraju vlastite medijske sadržaje.
Prijetnje	Nespремnost lokalnih vlasti da potiču medije nad kojima nemaju izravnu kontrolu ili poslovne odnose s vlasnicima medija.

Posebna napomjena: Uposleni u manjinskim medijima

Inertnost poslovnih struktura i uposlenih u manjinskim medijima koji se subvencioniraju iz proračuna javne vlasti, koji ne pokazuju spremnost da moderniziraju vlastiti medij i prilagode ga promjenama u medijskoj industriji, može dovesti do postavljanja pitanja opravdanosti njihovog postojanja. Organi javne uprave ih mogu proglasti neekonomičnim, iracionalno skupim, neefikasnim i neefektivnog učinka. Stoga je neophodna obuka novinara za agencijsko novinarstvo, foto-novinarstvo, a/v montažu i online novinarstvo.

Držimo kako je neophodno nastaviti praksu održavanja seminara koji se bave strategijskim pravcima razvoja manjinskih medija, ali je također od posebnog značaja, kontinuirana edukacija novinara i tehnike, kao u samim medijskim kućama tako i na ustanovama koje obrazuju kadar za radu medijima kao u zemlji, tako i u inozemstvu, napose u matičnim državama svake pojedinačne manjine.

Potporna evaluacionog teksta :

Ministarstvo kulture i informiranja
Republike Srbije

Република Србија
МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА

Izrada: Hrvatska udruga novinara „CRO-news“
U Subotici, 25.12.2019. godine

TABELE:

Manjinski mediji 2006-2018

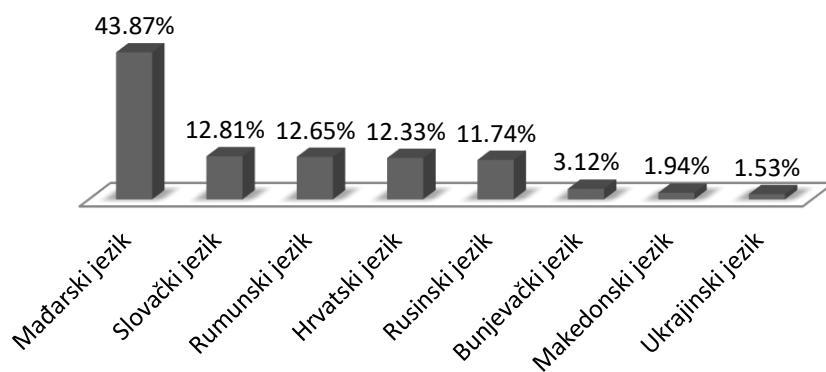
Vrsta medija	2006	2016
ŠTAMPA	39	41
RADIO	122	93
TELEVIZIJA	45	64
Ukupan broj medija ili produkcija	206	198

INTENZITET	2006	2016
SVAKODNEVNO	88	67
Štampa	1	1
Radio	66	40
Televizija	21	26
VIŠE DANA TOKOM NEDELJE	16	27
Štampa	0	0
Radio	12	19
Televizija	4	8
NEDELJNO	70	78
Štampa	11	18
Radio	43	34
Televizija	16	26
MANJE OD NEDELJNOG	32	26
Štampa	27	22
Radio	1	0
Televizija	4	4
Ukupan broj	206	198

Tabela: Intenzitet izlaženja/emitovanja manjinskih medijskih sadržaja, poređenje 2006 - 2016

Broj medijskih sadržaja u odnosu na svojinu osnivača	2006	2016
Javna ustanova, javno preduzeće, mešovito preduzeće	135	39
Privatno privredno društvo, preduzetnik	62	139
Nevladina organizacija, fondacija i druge neprofitne organizacije	9	20

Procenat izdvajanja iz Budžeta APV za novine kojima su osnivači saveti nacionalnih manjina po jezicima

Grafikon izdvajanja za medije kojima su osnivači saveti nacionalnih manjina

	Dostupni podaci 2015	Dostupni podaci 2016	Dostupni podaci 2015/2016	Procena 2015	Procena 2016	Procena ukupno 2015/2016
ukupno	167.851.219	370.202.358	518.058.569	Oko 285.000.000	Oko 375.000.000	Oko 660.000.000
po jezicima	132.763.531	307.969.038	440.732.569			
srpski jezik	104.382.527	251.545.238	355.927.729	oko 230.000.000	oko 305.000.000	oko 535.000.000
manjinski jezici	28.381.004	56.423.800	84.804.804	oko 55.000.000	oko 70.000.000	oko 125.000.000
Procenat manjinskog jezika	21,38%	18,32%	19,24%	Oko 19,5%	Oko 18,5%	Oko 19%

Tabela: Sufinanciranje nedija u AP Vojvodini, nakon donošenja Zakona o javom informisanju i medijima

Osnovdobijanja, način organizovanja korisnika sredstava	Brojodobrenih projekata	Iznos dodeljeni sredstava	Brojodobrenih manjinskih projekata	Iznos dodeljeni sredstava	Udeo manjine sredstava
Ukupnoodobrenih projekata	204	72.548.120	57	14.104.527	19,44 %
Podsticanje informisanja	159	52.883.120	46	11.609.713	21,95 %
Privatno preduzeće, preduzetnik	117	45.233.120	24	7.588.713	16,78 %
Udruženja	42	7.650.000	22	4.021.000	52,65 %
Informisanje osetljivih grupa - udruženja	20	13.980.000	2	185.000	1,32%
Organizacija struč. skupova	25	5.685.000	9	2.309.814	40,63
Privatno preduzeće, preduzetnik	7	1.737.515	1	325.000	18,70
Udruženja	18	3.947.485	8	1.984.814	50,28
Ukupno medij i asocijacije	123	72.548.120	36	14.104.527	

Tabela : Iznosi sredstava dodeljeni medijima po konkursima Pokrajinskog sekretarijata za kulturu, javno informisanje i idnose s verskim zajednicama 2015 i 2016. godini

Poseban osvrt: Informiranje i mediji na hrvatskom jeziku

Hrvati su poglavito nastanjeni u gospodarski razvijenijim sredinama Srbije, najviše u Subotici (nadprosečna razvijenost), Somboru i Sremskoj Mitrovici (srednja razvijenost), zatim u Beogradu i Novom Sadu. Hrvatsku zajednicu karakterizira slaba uzajamna povezanost, usljed prostorne disperziranosti i nedovršene nacionalne integracije. Hrvatska nacionalna manjina spada u red manjina koje početkom dvijetisućitih nisu imale medije koje je država financijski podržavala.

Tisak¹

Tjednik na hrvatskom jeziku Hrvatska riječ ponovno je pokrenut 2003. godine, nakon skoro pola stoljeća. Broj stranica u prosečnom obimu od 68 po broju iz 2004. godine, reduciran je na sadašnjih 52. Tiraž po broju je 900 - 1.500 primjeraka. Remitenda je 2004. godine bila 42%, a 2015. godine 20,5%. U ustanovi koja izdaje list 2006. godine zaposleno je bilo 10 radnika, a 2016. godine je broj zaposlenih povećan na 19, s tim što u redakciji lista radi 13 novinara, a pored njih izdavač ima tehničkog urednika i lektora.

Pored Hrvatske riječi, mjesečno izlazi internet list Hrvatske novine koji se financira na konkursima koje raspisuje Ministarstvo, Pokrajinski sekretarijat i Grad Subotica.

Elektronski mediji

Pokrajinski medijski javni servis Radio Novi Sad je od 2012. godine emitirao jednu polusatnu emisiju na hrvatskom jeziku, a od 2016. godine emitirane su dvije polusatne emisije na tjedan. Radio program na hrvatskom jeziku početkom 2016. godine nije emitirala više niti jedna regionalna radio stanica, a do nove privatizacije programe na hrvatskom jeziku imali su lokalni Radio Subotica, svakog radnog dana po tri sata, regionalni Radio Sombor i lokalni Radio Bačka iz Bača, jedanput nedeljno pola sata.

Televizijski program na hrvatskom jeziku 2006. godine emitovali su TV Vojvodina, pola sata dvotjedno i RTV Yu Eco pola sata tjedno, ali kao plaćeni termin. Rubrika na hrvatskom jeziku Pokrajinskog javnog servisa je tijekom 2016. godine svakodnevno proizvodila informativni program na hrvatskom jeziku, kao i jednu polusatnu emisiju tjedno. Subotički RTV Yu Eco prikazivao je jednu plaćenu emisiju tjedno i petominutne vijesti svakodnevno. U zavisnosti od dobijanja sredstava, različiti emiteri televizijskog programa s prekidima su emitirali program na hrvatskom jeziku: Super TV u Subotici, Televizija Spektar u Somboru i Sremska TV u Šidu.

Napomena tri godine poslije: Tijekom posljednje tri godine RTV Vojvodina ima stalnu centalnu televizijsku emisiju na hrvatskom jeziku i jednu na tjednoj razini. Na lokalnoj razini hrvatska nacionalna manjina izgubila je trosatni dnevni program na privatiziranoj, pa prodatoj Radio Subotici, Super TV iz Subotice i TV Spektar iz Sombora su odavno ugašeni, a Sremska TV Šid odavno nema manjinske programe. Televizijske emisije u produkciji Cro info redovito šetaju od emitera do emitera. Danas emisije

---

¹ Pored informativnih medija, na hrvatskom jeziku izlaze listovi i časopisi iz sfere kulture, stranački i verski listovi. Dečji list Hreko i omladinski list Kužiš?! u izdanju NIU Hrvatska riječ, izlaze mesečni kao podlistici Hrvatske riječi. Na hrvatskom jeziku izlazi katolički mesečnik Zvonik od 1994. godine, te glasilo Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Glas ravnice. HKUD "Vladimir Nazor" iz Sombora od 1998. tromesečno izdaje glasilo za kulturu Miroljub, a udruženje Pučka kasina 1878. iz Subotice od 2003. izdaje mesečnik Glasnik Pučke kasine. Web stranica HNV- MEDIJI www.hnv.org.rs/

namjenjene lokalnom informiranju proizvode, radijska produkcija Cro News i televizijska produkcija Cro info za čega dobivaju sredstva na natjecajima od različitih tijela uprave.

Redoviti radijski program na hrvatskom jeziku više nema niti jedna lokalna radio stanica, a sve regionalne radio stanice koje su bile u javnom vlasništvu su prestale da postoje.